

χωρίς μάρτυρας... 'Αλλ' αὐτὸς ὁ Κ. Λοβεδύ τί ἄνθρωπος εἶνε;

— Μᾶλλον φορολογούμενος τοῦ δήμου μας. Ζῇ μὲ μεγάλην πολυτέλειαν καὶ ἀφίνει χρήματα εἰς τὸν τόπον, ὅπου διάγει τρεῖς μῆνας κατ' ἔτος. Εἶνε τραπεζίτης εἰς Παρισίους, ἀλλὰ τὸν κατηγοροῦν ὅτι ἀσχολεῖται εἰς χρηματιστικὰς ἐργασίας, εἰς κερδοσκοπίας ὑπόπτους καὶ εἰς τὴν κυβεῖαν μᾶλλον ἢ εἰς τακτικὸν ἐμπόριον. 'Ηκούσθη ὅτι ὁ σύγγαμρός του ὁ Κ. Δουχαμέλ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤσκει πολλὴν ἐπιρροὴν καὶ ὁ ὁποῖος ἦτον οἰκονόμος καὶ δειλὸς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ὅσον ὁ Λοβεδύ εἶνε τολμηρός, πολλάκις τὸν ἔσωσεν ἀπὸ δυσχερείας· καὶ μολονότι ὁ χρηματιστὴς ἡγόρασε πρὸ ὀλίγου τὸ κτῆμα Βλινύ, βεβαιουῖται ὅτι δὲν εἶνε περίφημα αἱ ὑποθέσεις του.

— "Ὡστε μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν πραγματικὴν ἢ φαινομένην περιουσίαν, δὲν εἶνε πολὺ ἐντιμὸς ἄνθρωπος; 'Αδιάφορον! 'Ελαβα τὴν καταγγελίαν του καὶ πρέπει νὰ ἐκτελέσω τὸ καθήκον μου. Στείλατε, παρακαλῶ, νὰ φωνάξετε τὸν ἐνωματάρχην. 'Εχω νὰ τοῦ δώσω παραγγελίας.

'Εν τῷ μεταξύ τούτῳ ὁ Κ. Λοβεδύ μετέβη εἰς τὸ πανδοχεῖον, ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὴν ἀμαξάν του.

— "Ἀς εἰποῦν τώρα, διελογίζετο, ὅτι δὲν ἐπλήρωσα τοῦ Δουχαμέλ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκα. Πρὸ τῆς ἐσπέρας ἡ πόλις ὅλη θὰ τὸ γνωρίζῃ. Ὡς πρὸς τὸν Νοέλ αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ ζῇ ἐνῷ ἐνομιζέτο νεκρός, δὲν εἶνε πλέον ἐπίφοβος. Ὀλίγον ἀκόμη χρειάζεται διὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς κλέπτης.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΕΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

« Ἡ βιομηχανία εἶνε ἡ ζωὴ τῶν ἐθνῶν », εἶπε διάσημός τις κοινωνιολόγος τοῦ αἰῶνος. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην δικαίως θὰ ἐθεώρει τὴν ἡμετέραν ἐνδοξον πατρίδα, συμφώνως πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, μὴ ζῶσαν. Βιομηχανικὸν κατὰσθημα ἄξιον τοῦ ὀνόματος καὶ εὐδοκιμοῦν θὰ ἠδύνατο νὰ κριθῇ πρᾶγμα ἐπίσης σπάνιον καὶ περιεργὸν διὰ τὸν τόπον ἡμῶν ὅσῳ περὶ που καὶ φυτὸν τῶν τροπικῶν ἀναπτυσσόμενον καὶ θάλλον ἐν τῇ κατεψυγμένῃ ζώνῃ. Χώρα ἐξόχως εἰδυλλιακὴ καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐκ παραδόσεως, θὰ ἔλεγε τις βλέπων πόσον ὀκνεῖ νὰ μεταβάλλῃ ὅψιν καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τοῦ συγχρόνου ἐν τῷ λοιπῷ κόσμῳ βίου καὶ τῆς ἐποχῆς τὰς ἀπαιτήσεις, ὅτι ἀρέσκειται εἰς τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς τύπον καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρήσῃ αὐτὸν ὅσον ἔνεστι μακρότερον. Τοῦ οὐρανοῦ τῆς

τὴν παντοτεινὴν ἀνέφελον καθαρότητα δὲν σκιάζουσιν οὔτε σύννεφα οὔτε καμίνων ἐργοστασίων μέλανες ἀτμοί. Τῶν δασῶν καὶ τῶν κοιλάδων τῆς τὴν αἰώνιαν σιγὴν ἀκόμη δὲν ταρασσούν θόρυβοι ἄλλοι παρὰ τὸ σύριγμα τῆς φλογέρας νυσταλέου βοσκοῦ ἢ ὁ κρότος τοῦ πελκεως ἀσθμαίνοντος ὑλοτόμου. Καὶ εἰς τῶν ἐγκάτων αὐτῆς τὰ παρθένα βάθη δὲν ἐτόλμησεν ἔτι νὰ εἰσχωρήσῃ μεταλλευτικὴς δικέλλης ἢ αἰχμῇ. Ὁ διατρέχων τὰ παράλια ἢ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου τὰ μόνα ἔχνη ἐγγωρίου βιομηχανίας ἄτινα θὰ ἠδύναντο νὰ ἀπαντήσῃ εἶνε πενιχρά τινα καὶ ἐλεεινὰ ἐλαιοτριβεῖα ἢ ἀποχωρισμένοι τινὲς ἀνεμόμυλοι μὲ καθηλωμένα καὶ ἀκίνητοῦντα τὰ ἱστία. Καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον, μόνῃ ἢ Τρίπολιν παρέχει τὸ θέαμα πόλεως ἐργαζομένης· καὶ πάλιν τῶν ἀπειροπληθῶν αὐτῆς σιδηρουργείων πλειότερος βεβαίως εἶνε ὁ ἀφόρητος θόρυβος ἢ ἡ ἐργασία. Αἱ Πάτραι μᾶλλον ἐμπορικὴ ἢ βιομηχανικὴ πόλις θὰ ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσι. Τοῦ δὲ Πειραιῶς τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐπ' οἰωνοῖς αἰσίοις καὶ κεφαλαιοῖς ὑπερόγκοις ἐπιχειρήσαντα τὴν αὐτῶν ἱδρυσιν, νεκρὰ ἤδη καὶ ἄεργα τὰ πλεῖστα μόλις ὑφίστανται τῆς ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐνσκηψάσης οικονομικῆς κρίσεως τὴν δυσμένειαν. Ἀπομένει ἐπομένως κυρίως ἄξιον λόγου βιομηχανικὸν ἅμα ἐξίσου καὶ ἐμπορικὸν κέντρον ἡ Σύρος μὲ τὰ ναυπηγεῖα καὶ τοὺς ἀτμομύλους καὶ τὰ μηχανουργεῖα τῆς. Μετὰ ταύτην δ' ἔρχεται τὸ Λαύριον. τμημα νομίζεις ἀμερικανικῆς τινος ἀκτῆς μετενεχθὲν καὶ προσκολληθὲν παραδόξως εἰς τῆς ποιητικῆς Ἀττικῆς μας τὴν ἄκρην, μὲ τῶν ἐν διαρκεῖ κινήσει λεβήτων του τὸν πάταγον καὶ τῶν ὑψηλῶν καπνοδόχων του τὰς ὀξείας κορυφὰς καὶ τὸν ποικίλον καὶ πολὺγλωσσον αὐτοῦ ἐργατικὸν πληθυσμόν.

Τὴν Κέρκυραν δὲν φαντάζεται τις βεβαίως ἄλλως ἢ ὡς ὠραίαν νῆσον καὶ εὐάρεστον διαμονήν. Ἀλλ' ὅμως ἐν τούτοις ἐκτὸς τῶν ἀνθρώπων αὐτῆς ἐξοχῶν, τῶν ἱστορικῶν μνημείων ἢ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἱδρυμάτων, ἔχει καὶ τὰ βιομηχανικὰ καταστήματά της, τὰ καλῶς κατηρτισμένα καὶ ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενα. Ἡ γνώμη ἁγγλοῦ τινὸς διοικητοῦ αὐτῆς, ἣν ἀνεγράψαμεν ἐν μιᾷ τῶν προηγουμένων ἡμῶν μελετῶν, χαρακτηρίζει κάλλιστα τὴν νῆσον ταύτην, ἥς πολλὴ εἶνε ἡ ἀξία καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν κυριωτέρων σημείων τῆς ὁποίας ἐπίτηδες ἐπεμείναμεν. Ἀκριβῶς, ὡς ἔλεγεν ἐκεῖνος, ὑπὸ διοίκησιν ἰσχυράν, φιλελεύθερον καὶ νοήμονα δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἀνκμφόλως νὰ καταστῇ μέγας μὲν καὶ πάγκαλος κτῆπος ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν, σπουδαιότατος δὲ

σταθμὸς ἐμπορίου ὑπὸ κοινωνικὴν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶνε πάντοτε κινούμενος, διότι εἶνε τὸ διάμεσον τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς εἰς Εὐρώπην ταξιδίου καὶ πληθὺς ξένων διέρχεται αὐτῆς καθ' ἡμέραν. Ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ τις καὶ ἀπλοῦν βλέμμα εἰς τοὺς πίνακας τοῦ τελωνείου τῆς διὰ νὰ ἴδῃ ὅτι τὸ δημόσιον ταμεῖον σημαντικώτατα πορίζεται κατ' ἔτος ποσὰ ἐξ αὐτοῦ, ὄντος ἐνός τῶν μᾶλλον προσοδοφόρων τοῦ κράτους. Ἀδιάλειπτος δὲ εἶνε ἡ σχέσις καὶ ἡ συναλλαγὴ αὐτῆς πρὸς τὴν γείτονα Ἰταλίαν. Ὑπὸ τοσούτῳ δὲ εὐνοϊκοῦς ὁρος ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀρτιγενὴς βιομηχανία τῆς θὰ ἡδύνατο μεγάλως νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ πολὺ νὰ ὠφελήσῃ, ἂν δὲν ἐγκατελείπετο ἐν τῇ δυσαναλόγῳ βεβαίως πρὸς τὸν ἔξωθεν συναγωνισμὸν πάλῃ εἰς μόνας τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις. Ὑπάρχει ἐντός τῆς πόλεως καλῶς κατηρτισμένον καὶ ἀπὸ ἐτῶν λειτουργοῦν καὶ εἰς ἱκανὰς ἐργατίδας παρέχον ἐργασίαν χειροκτιοποιεῖον—τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι—ὅπερ ὅμως φυτοζωεῖ, διότι καὶ αὐτὴν τὴν προμήθειαν χειροκτιῶν εἰς τὸν στρατὸν, ἣν ἐζήτησε παρὰ τοῦ κράτους, δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ—ἐνῷ ἡ συγκρίσις τῶν ἔργων αὐτοῦ πρὸ τὰ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς δὲν εἶνε ποσῶς κατ' αὐτοῦ. Ἄλλα ἱκανὰ πιλοποιεῖα, ὑφαντήρια, μηχανοποιεῖα ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ λειτουργοῦσι. Πολὺ καλὸν κατὰστημα κατασκευῆς πυρείων ἡναγκάσθη δυστυχῶς πρὸ τινος νὰ παύσῃ τὰς ἐργασίας του. Ἄλλ' εἰς ἀποζημίωσιν ἤρξατο ἡδη ἡ ἐν τινι ὀλίγον ἀπεχούσῃ ἐξοχῇ οἰκοδομῇ μεγάλου ἐργοστασίου κατασκευῆς στεατίνων κηρίων, οὗτινος αἱ ἐργασίαι δὲν θὰ βραδύνωσι ν' ἀρχίσωσι.

Τὸ μᾶλλον ὅμως ἀξιόλογον μεταξὺ αὐτῶν εἶνε τὸ ἀπὸ δεκαετίας περίπου ἰδρυμένον καὶ ἐργαζόμενον ἐν αὐτῇ ἐργοστάσιον κατασκευῆς παιγνιοχάρτων ἡ *Ελπίς*. Καὶ τὸ εἶδος δὲ τῆς βιομηχανίας ἦν διεξάγει καὶ ὁ τρόπος τῆς μεταφοράς αὐτῆς εἰς τὸν τόπον ἡμῶν εἶνε ἐξίσου περίεργα. Πληροφορίαι τινὲς ἐπομένως περὶ αὐτοῦ δὲν θὰ ἦσαν ἐστερημέναι σημασίας καὶ ἐνδιαφέροντος. Μόνον τις, ὅστις δὲν ἔθυσσε ποτὲ εἰς τὸν τύχην, θὰ ἡδύνατο νὰ τὰς εὖρη τοιαύτας. Ἄλλ' ὑπάρχει κανεὶς;

Οἱ κερκυραῖοι βιομήχανοι κκ. Ἀσπιῶται, πατὴρ καὶ υἱός, εἶχον συλλάβῃ ἀπὸ πολλοῦ καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ιδέαν τῆς ἰδρύσεως τοιοῦτου ἐργοστασίου ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναλόγων, ἅτινα εἶχον ἐπισκεφθῇ καὶ μελετήσῃ. Ἰδρυσαν δὲ πράγματι τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο, ὅπερ ὅμως ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἶχεν οὔτε εὐρὺν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τὸν κύκλον οὔτε πάντα τὰ κατάλληλα πρὸς κανονικὴν καὶ ἐπιτυχῇ λειτουργίαν μέσα.

Συντηρούμενον διὰ μόνων τῶν κεφαλαίων τῶν ἰδρυτῶν αὐτοῦ καὶ εἰς μυριάς δυσχερεῖας ὑποκείμενον δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἐννοεῖται νὰ ὑποστῇ καὶ αὐτὸ ὅλων σχεδὸν τῶν ἐλληνικῶν ἐπιχειρήσεων τὸ ἀτυχές τέλος. Ἄλλ' ὅτε πρότινων ἐτῶν ἡ ἡμετέρα βουλὴ ἐψήφισε τοὺς γνωστοὺς περὶ μονοπωλίων νόμους, ἐν οἷς περιλαμβάνετο καὶ τὸ τῶν παιγνιοχάρτων, ἡ κυβερνήσις, ἥτις μόνῃ εἶχεν οὕτω τὸ δικαίωμα εἰς τὸ ἐξῆς τῆς πωλησέως αὐτῶν, προέτεινεν εἰς τοὺς ἐργοστασιάρχας ἢ δεχόμενοι ἀποζημίωσιν νὰ κλείσωσι τὸ ἄχρηστον βεβαίως πλέον αὐτοῖς κατὰστημα ἢ ν' ἀνυλάθωσι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν διὰ λογαριασμὸν πλέον αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως. Τὴν πρότασιν ταύτην πράγματι ἐδέχθησαν οἱ βιομήχανοι, οὕτω δὲ τὸ κατὰστημα, ἰδιοκτησίᾳ μὲν πάντοτε ὄν καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχικῶν αὐτοῦ ἰδρυτῶν, περιτλῆθεν ὅμως ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς κυβερνήσεως, εἰς ἣν ἀνεδέχθη νὰ προμηθεύῃ ὠρισμένον κατ' ἔτος ποσὸν δεσμιδῶν παιγνιοχάρτων, ἀντὶ συμφωνηθείσης ἀνὰ δεσμιδᾷ ἀμοιβῆς. Ἡ σύμβασις αὕτη ἔδωκεν ὅντως νέαν ζωὴν καὶ ὤθησιν εἰς τὸ ἀτελὲς τέως βιομηχανικὸν ἱδρυμα. Τὰ μηχανήματα αὐτοῦ ἐτελειοποιήθησαν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν ηὐξήθη, ἡ ἐν γένει ἐργασία ἐτακτοποιήθη καὶ κατέστη σχεδὸν τελεία, τὴν δὲ εἶνε τοῦ κατὰστήματος ἡ εὐδοκίμησις, ὥστε ὁ συγκρίνων τὰ ἐν αὐτῷ κατασκευαζόμενα παιγνιοχάρτα πρὸς τὰ ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν προερχόμενα δὲν δύναται ἢ εἰς τὰ πρῶτα ν' ἀποδώσῃ τὴν προτίμησιν.

Οὕτω δὲ ἡ κυβερνήσις εἰς αὐτὸ πλέον, ἐγκαταλείπουσα ὅλως τὸ γαλλικὸν ἐργοστάσιον *Grimaud*, ἀφ' οὗ ἐπρομηθεύετο τέως, εἰς τοῦτο τὸ ἡμέτερον πρόκειται ἡδη ν' ἀναθέσῃ τὴν κατασκευὴν τῶν παιγνιοχάρτων καὶ τοῦ γαλλικοῦ τύπου, ἐνῷ μέχρι τοῦδε εἶχεν ἀναθέσῃ αὐτῷ μόνον τὴν τῶν τοῦ ἐνετικοῦ.

Διότι πρέπει νὰ μάθετε ὅτι ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν παιγνιοχάρτα: τὰ τοῦ ἐνετικοῦ καὶ τὰ τοῦ γαλλικοῦ λεγομένου τύπου. Τὰ τοῦ γαλλικοῦ εἶνε τὰ συνήθη, ὧν γίνεται παρ' ἡμῖν χρῆσις. Ἄλλὰ τὰ τοῦ ἐνετικοῦ εἶνε ἄλλα, παράδοξα καὶ τὸ εἶδος καὶ τὰς εἰκόνας, φέροντα ἀποτετυπωμένα ἐπ' αὐτῶν μυρία σχεδιαγραφήματα. Περίεργος δὲ εἶνε καὶ ἡ νομολογία τῆς λεπτομέρειας ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἡ ἐξῆς: Ὅλοι βεβαίως νομίζετε ὅτι ἡ κυρίως Ἑλλάς εἶνε χωρισμένη εἰς δύο τμήματα μόνον γεωγραφικῶς, εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Στερεάν. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς γεωγραφικῆς ταύτης διαιρέσεως, εἶνε ἐπίσης κεχωρισμένη εἰς δύο τμήματα καὶ *χαρτοπαικτικῶς*. Αἱ δύο αὐταὶ ζῶναι εἶνε αἱ ἐπόμεναι: Ἡ τοῦ

ἐνετικοῦ τύπου, οὕτως γίνεται χρῆσις ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ Στερεᾷ, καὶ ἡ τοῦ γαλλικοῦ, καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Τοῦ πρώτου δὲ τῶν δύο τύπων ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν τὸ ἡμέτερον ἐργοστάσιον.

Κατάστημα ὁμῶς ἑλληνικόν, ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἅμα καὶ χοροῖαν τινα ἐθνικὴν εἰς τὴν ἐργασίαν ἣν ἀνελάμβανεν. Οὕτω δ' ἐπεχείρησε, διατηροῦν μὲν πιστῶς τὸ σχῆμα, τὸ εἶδος, τὰ χρώματα καὶ τὴν μορφήν τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τῶν παιγνιοχάρτων καθ' ὅλα οὕτως ὥστε τὰ νέα νὰ φαίνωνται σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ νὰ μὴ ἐπέρχεται ἡ παραμικρὰ σύγχυσις, νὰ μεταβάλῃ τὸν τύπον τῶν παιγνιοχάρτων ἀπὸ ἐνετικοῦ εἰς ἀρχαῖον ἑλληνικόν. Ἡ δὲ δυσχερὴς αὕτη ἐργασία, ἐν ἣ πληρέστατα ἐπέτυχε, δὲν στερεῖται καὶ φιλολογικοῦ τινὸς ἐνδιαφέροντος.

Τῇ συνδρομῇ τοῦ διακεκριμένου ἐν Κερκύρᾳ γυμνασιάρχου καὶ ἐφόρου τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς πρῆν Ἰονίου Ἀκαδημίας κ. Ρωμανοῦ, ὁ ἕτερος τῶν διευθυντῶν τοῦ καταστήματος συνέταξε σχέδια νέων παιγνιοχάρτων, ἐν οἷς ἀναλόγως πρὸς ἐκεῖνα, ἀπεικονίζοντο, ἀντὶ τῶν ξενικῶν, ἀρχαῖα ἑλληνικὰ σύμβολα καὶ εἰκόνες. Πάντα τὰ ἀπεικασμένα, πᾶσαι αἱ μορφαὶ, πάντα τὰ ρητὰ τὰ ξένα μετεβλήθησαν. Καὶ ὁμῶς ἡ ἐν γένει ὄψις ἔμεινεν ἡ αὐτὴ ἀπαράλλακτος. Οὕτως ἐν τοῖς λεγομένοις *denariis* (Denari) τὰ παριστάμενα ξένα νομίσματα ἀντικατεστάθησαν δι' ἀρχαίων ἀθηναϊκῶν ἐντὸς ψηφοῦ δίσκου. Ἀντὶ τῶν διαφόρων πρότερον ξενικῶν καὶ ἀσημάτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβόλων εὐρίσκομεν ἐν ταῖς διαφοραῖς ὁμοταξίαις καλλιτεχνικώτατα ἐπεξεργασμένα παλαιὰ σύμβολα, σπάθην ἢ λόγχην ἀρχαῖαν, πελέκει, μυθολογούμενους γροῦπας, κεφαλὰς Ἀθηναίης ἢ προτομὰς Ἀφροδίτης. Ἐπὶ τινος τῶν παιγνιοχάρτων ἀποτυποῦται τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας κρατούμενον ὑπὸ τῆς Τύχης. Ἐν ἄλλῳ τὸ κηρύκειον τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐν ἄλλοις, τῆς ὁμοταξίας ἥτις κοινῶς καλεῖται κοῦπες (corpe), ἀντικαθιστῶντα ταύτας ὠρεῖα ἀρχαῖα κύπελλα καὶ ἀμφορεῖς. Ἀντὶ δὲ τῶν κοινῶν καὶ συνήθως εἰκονιζομένων ἐπ' αὐτῶν *φάντε, ρήγα*, κλπ. ἐξωγραφήθησαν ἀρχαῖοι πολεμισταί, πιστότατα καὶ ἀκριβεστάτα ἐπεξεργασμένοι, ὁ Ἀμφίων, ὁ Ζήθος, ὁ Ὀρέστης, ὁ Πυλάδης, ὁ Κάτωρ, ὁ Πολυδεύκης, ὁ Πέλωψ, ὁ Οἰνόμαχος, ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Μίνως καὶ ὁ Θησεύς. Ἐμμενον τὰ ἐπὶ τινος ἐξ αὐτῶν ἀναγεγραμμένα ἔπειτα ρητὰ, ἀλλὰ καὶ ταῦτα λίαν ἐπιτυχῶς ἀντικατεστάθησαν δι' ἀναλόγων καὶ ἀποδιδόντων αὐτὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν σημασίαν τῶν ἀρχαίων. Οὕτως, ἀντὶ τοῦ φερομένου ἐπὶ τινος ἰταλικοῦ λογιῶ *«Non val sapere a chi ha fortuna contro»*

ἐγράφη «Οὐκ ἔχουσιν αἱ τύχαι φρένας.». Ἐπ' ἄλλου τινὸς ἀντὶ «*Non ti fidar di vue sa il cuor ti manca*» «Μὴ μοῦ ἄπτου ἀθυρῶν.». Ἐπὶ ἄλλου: «Θύε τῇ τύχῃ». Καὶ ἐπὶ τετάρτου: «Πλοῦτος τύχης ἔμετος».

* *

Τὰ τῆς κατεργασίας πρὸς κατασκευὴν τῶν παιγνιοχάρτων στάδια εἶνε ἐξ: τὸ τῆς ἐκτυπώσεως, τὸ τῆς συγκολλήσεως τῶν φύλλων, τὸ τῆς διατμήσεως, τὸ τῆς στιλβώσεως, τὸ τῆς συνθέσεως καὶ τὸ τῆς συνδέσεως. Ἰδιαιτέρον ἐπὶ τούτῳ τυπογραφικόν τμήμα ἐν τῷ καταστήματι ἐκτυπῶνται τὰ παιγνιοχάρτα, τὰς ἐπ' αὐτῶν εἰκόνας, τὰς ἐπιγραφὰς τῶν κυτίων ἢ τὰ χαρκτηριστικὰ τῶν ταινιῶν. Ταῦτα ἐκτυπώθεντα παραδίδονται εἰς τοὺς ἐργάτας—δηλαδὴ εἰς τὰς ἐργατίδας, διότι τοιαῦτα συνήθως χρησιμοποιοῦνται—καὶ δι' ἰδιαιτέρων μηχανημάτων ἢ διὰ τῆς χειρὸς συγκολλῶνται τὰ φύλλα τῶν, κόπτονται εἰς τὰ ὀρισμένα τμήματα, στιλβοῦνται, τακτοποιοῦνται καὶ συνδέονται, ἀποτελοῦντα τὴν ὀρισμένην αὐτοῖς οὕτω, παρεσκευασμένα καὶ ἔτοιμα, δεσμίδα. Χάριν τῶν ἐργασιῶν τούτων χρησιμοποιοῦνται ἐβδομήκοντα καὶ πέντε ἐργατίδες, ὅπως παραγᾶγωσι χιλίας πεντακοσίας δεσμίδας—τὸν ὀρισμένον καθημέραν ἀριθμὸν. Εἶνε δὲ παραδειγματικὴ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια, μεθ' ἧς ἐργάζονται. Φέρουσαι πᾶσαι χλαῖναι κυανὴν ὁμοιόμορφον—τὴν στολὴν τοῦ καταστήματος—ἐπὶ τοῦ περιτραχηλίου τῆς ὁποίας σημειοῦνται τὰ ἀρχικὰ τοῦ ἐργοστασίου γράμματα, καὶ περίζωμα λευκόν, κάθηνται ἐπὶ τῶν ὀρισμένων δι' ἐκάστην ἐξ αὐτῶν θέσεων πρὸ τῶν τραπεζίων τῶν καὶ διπλόνουν, κολλῶσι, στιλβόνουν, χωρίζουν, μετροῦν, καὶ ἀφοῦ τελειώσουν τὴν ἐργασίαν τῶν, τὴν παραδίδουν εἰς τὴν ἀρχιεργάτριαν, ἥτις χρησιμεύει ὡς ἐλεγκτῆς. Αἱ χεῖρες αὐτῶν πηγαινοέρχονται ὡς ρυθμιζόμεναι δι' ἐλατηρίων ἐπὶ τούτῳ. Ἐκαστον δὲ τμήμα, ἐν ᾧ ἐργάζονται χωριζόμεναι καθ' ὀρισμένον ἀριθμὸν, ἀντιστοιχεῖ καὶ πρὸς ἕκαστον τῶν σταδίων τῆς κατεργασίας. Πᾶσα ἐργατίς ἔχει πρὸ αὐτῆς βιβλίον, ἐν ᾧ σημειοῖνε πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς παραλαμβανόμενα, τὰ δὲ βιβλία ταῦτα ἐπιθεωροῦνται τακτικῶς. Ἐν τῷ καταστήματι δ' ἐκτὸς τῶν ἐλεγκτῶν καὶ τῶν ἐπιμελητριῶν ὑπάρχει καὶ ἀνωτέρη ἐπιμελήτρια, πτυχιούχος τοῦ Ἀρσακείου, ἥτις κρατεῖ τὰ βιβλία τῶν μισθοδοσιῶν ὡς καὶ τὰ τῶν ἀμοιβῶν καὶ προστίμων καὶ ἐν γένει ἐπιβλέπει τὴν τάξιν τοῦ καταστήματος. Ἡ ἀμοιβὴ ἐκάστης ἐργατρίας παραλλάσσει ἀπὸ λεπτῶν ἐβδομήκοντα πέντε μέχρι δραχμῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας καθ' ἐκάστην. Μεταβάλλουσι δὲ ἀπὸ πρωῒας καὶ παραμένουν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Ἀντιπροσωπεύονται δὲ πᾶσαι

αἱ ἡλικίαι ἐν αὐτῷ, διότι αἱ ἐργαζόμεναι εἶνε ἐπίσης κοράσια ὀκταετῇ ὥς καὶ νεάνιδες τέλειαι καὶ γυναῖκες προβεβηκυῖαι ἤδη. Καὶ φαίνονται ὅλαι τόσῳ εὐχαριστημέναι καὶ αἱ μορφαὶ ὅλων σχεδὸν εἶνε τόσῳ συμπαθεῖς καὶ ἡ ὅλη διάταξις τοῦ ἐργοστασίου ἔχει τοιαύτην ὄψιν ἐπιμελούς καὶ τιμίας ἐργασίας, ὥστε ὁ ἐπισκεπτόμενος μένει ὑπὸ ἐντύπωσιν ἐπίσης εὐνοϊκὴν καὶ ἰσχυράν, ὑποῖαν ἂν ἐπισκέπτετο μέγα τι ἐξ ἐκείνων τῶν τεραστίων τῆς βιομηχανίας ἰδρυμάτων ἄλλου, ἐν οἷς κοχλάζουν οἱ λέβητες καὶ βροντῶσι τὰ ἔμβολα καὶ μυκάται ὁ ἀτμός καὶ δονεῖται ὁ ἀήρ ὑπὸ τοῦ ἐκκωφούντος κρότου τοῦ χάλυβος καὶ τοῦ σιδήρου.

* *

Ἐτέραι ὑποδιαίρεσις τοῦ ἐργοστασίου εἶνε ἡ τῆς κατασκευῆς φυλλαδίων σιγροχάρτου, ἐπίσης ἀνατεθεῖσα αὐτῷ τελευταῖον ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Τεσσαράκοντα πέντε δὲ πάλιν ἐργάτιδες χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατασκευὴν 40 χιλιάδων τοιούτων καθ' ἡμέραν, ἀναλόγου ἀμειβῆς τυγχάνουσαι καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὁρους ἐργαζόμεναι. Ἀνάλογοι δ' ἐπίσης εἶνε καὶ αἱ ἐξ διαφορῶν ὡσαύτως τῆς ἐργασίας ταύτης βαθμίδες. Τὸ τυπογραφεῖον ἐκτυποῖ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν φυλλαδίων καὶ τὰ περικαλύμματα αὐτῶν. Αἱ ὠρισμέναι κόλλαι τοῦ λεπτοῦ χάρτου παραδίδονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς καταμετρήσεως ἐργατίδας, αἵτινες ἀριθμοῦσιν αὐτὰς ἀνὰ ἑκατόν, ἡ μία κατ' ἀντίθετον τῆς ἄλλης διεύθυνσιν, ἐκ τῶν ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω ἢ μὲν καὶ ἀνάπαλιν ἡ δὲ, οὕτως ὥστε ἀδύνατον νὰ γείνη λάθος τι. Οὕτω μετρηθεῖσαι παραδίδονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς διατμήσεως ἐργατίδας, αἵτινες ἀποκόπτουσιν αὐτὰς καταλλήλως ἢ διὰ μαχαιριδίων ἢ δι' ἐπὶ τούτῳ μηχανημάτων. Ἄλλαι εἶνε μετὰ τοῦτο ἐπιφορτισμέναι τὴν συγκόλλησιν τῶν τε φύλλων καὶ τῶν ἐξωφύλλων τῶν, ἄλλαι τὴν κατασκευὴν τῶν κυτίων καὶ ἄλλαι τὴν συσκευασίαν αὐτῶν, ἐτοιμῶν καὶ συνδεδεμένων οὕτως ὥστε νὰ παρδοθῶσιν εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Δημοσίου.

Ἄνδρες ἐργάται εἶνε ὀλίγοι, ἰδίως δὲ χρῆσις αὐτῶν γίνεται διὰ τὸ τυπογραφεῖον καὶ εἰς τινὰς ἄλλας ἐργασίας ἐν αἷς δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι γυναῖκες.

Τὸ κατὰστημα χωρίζεται εἰς ἱκανὰ διαμερίσματα, ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῷ, ἐκτὸς τῶν ἰδιαιτέρων δι' ἑκάστην ἐργασίαν τμημάτων, τὰ γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Δημοσίου καὶ εὐρεῖαι ἀποθήκαι ὕλικου, ἐν αἷς ἀποτίθεται ὁ χάρτης καὶ τὰ ἄλλα πρὸς παρασκευὴν καὶ τελείωσιν τῆς ἐργασίας χρειώδη.

Ἐντὸς ὀλίγου ὅμως οἱ διευθύνται αὐτοῦ σκέπτονται νὰ οἰκοδομήσωσι νέον μέγα εἰκῆμα ὅπως ἐγκαταστήσωσιν εὐρύτερον καὶ ἀνετώτερον τὸ ἐργοστάσιον αὐτῶν.

* *

Καί...

Καί... διὰ τὸν τόπον μας εἶνε πολλὰ καὶ αὐτά. Εἶνε σημεῖα προόδου ὅχι ἀνάξια προσοχῆς. Ἀπὸ μικρῶν, ἀπὸ ἐλαχίστων κατῆρξαντο καὶ πᾶσαι αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις ἀλλαχού. Οἱ κολλοσσαῖοι ἀμερικανικοὶ ζεμπορικοὶ οἶκοι δὲν εἶχον οὔτε πεντήκοντα βουβάλους ὅτε ἤρχισαν. Τοῦ Γκούλδ ἡ τεραστία καὶ μυθικὴ περιουσία λέγεται ὅτι ἀρχὴν εἶχε μικρὸν ἐργοστασίδιον, ἐν ᾧ κατεσκεύαζε στυππόχαρτον. Γνωστὴ δὲ εἶνε τοῦ περιφήμου Βένεττ ἡ ἱστορία, ὅστις κατῆρξατο τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τῶν παγκοσμίων φύλλων σήμερον, τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» διὰ κεφαλαίου πεντακοσίων δραχμῶν, ἐν ἀθλίῳ τυπογραφεῖῳ καὶ τῶν πάντων στεροῦμενος.

Ὁ πρωθυπουργὸς κκ. Τρικούπης ἐπισκέφθη ἄλλοτε τὸ κεκρυφαῖον κατὰστημα καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν ἐξετάζων τὰ κατ' αὐτό, μεγάλως εὐαρεστηθεῖς.

Καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης εὐάρεστον εἶνε νὰ περάνω τὰς κεκρυφαῖκας ἐντυπώσεις μου διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ προοδευτικοῦ τούτου καταστήματος.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ἴσταςαι ὑψηλὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἴσταςαι στερεῶς.

Τὸ νὰ μένη ἱκανὸς τις ἄνθρωπος ἄγνωστος, εἶνε πρᾶγμα δυσάρεστον· τὸ νὰ παραγνωρίζεται εἶνε ὀδυνηρόν.

Πίνοντες ἀπὸ κακῶν ποτήριον παραγνωρίζομεν ἐνίοτε τὴν ἀξίαν τοῦ οἴνου. Οὕτω δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸ πλεῖθος νὰ ἦσαι σοφός, πρέπει καὶ νὰ φαίνεσαι τοιοῦτος.

Χεῖριστος τῶν δούλων εἶνε ὁ νομίζων ἑαυτὸν ἐλεύθερον, διότι εἶνε χρυσαῖ αἱ ἀλύσεις του.

Ἡ ζωὴ εἶνε μεγάλη ὁδός, εἰς ἣν εἴμεθα ἡναγκασμένοι νὰ εἰσερχώμεθα ἀπὸ πανδοχείου εἰς πανδοχεῖον. Ἀφίνομεν ἐν κακῶν καὶ καταλύομεν εἰς καλόν, ἢ ἐν καλῶν καὶ καταλύομεν εἰς κακόν, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας ἡμῶν.

Πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τις τοὺς φίλους του, ὡς οἱ ἀληθεῖς ἐρασιτέχνη ἀγαπῶσι τὰς εἰκόνας. Προσηλοῦσι διαρκῶς τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τῶν ἀφύγων μερῶν καὶ δὲν προσέχουσιν εἰς τὰ ἄλλα.